

Prima pagină>Proceduri judiciare>Cauze civile>Care este instanța competentă

Care este instanța competentă

Portugalia

1 Ar trebui să mă adresez unei instanțe de drept comun sau unei instanțe specializate (de exemplu unei instanțe cu competențe în materie de litigii de muncă)?

În primul rând, ar trebui menționat că răspunsurile din această fișă informativă se referă doar la instanțele judecătorești [numite în general instanțe comune (*tribunais comuns*) în Portugalia]. Pe lângă instanțele judecătorești, există și alte categorii de instanțe: Curtea Constituțională, instanțele administrative, curtea de conturi (*Tribunal de contas*). Există, de asemenea, judecători de pace (*Julgados de Paz*) și instanțe arbitrale (*Tribunais arbitrais*).

Pentru a afla care este categoria competentă, se aplică următoarea regulă: instanțele judecătorești au competențe în cauze care nu sunt atribuite altor categorii de instanțe.

În plus, în interiorul categoriei instanțelor judecătorești, opusul unei instanțe specializate nu este o instanță civilă de drept comun. Opusul unei instanțe specializate este o instanță de drept comun. Utilizarea unui complet (*juízo*) ori a unei instanțe specializate sau a unui complet ori a unei instanțe de drept comun depinde de obiectul cauzei și, în situațiile indicate mai jos, și de valoarea acestuia.

Se aplică următoarele legi:

Legea nr. 62/2013 din 26 august 2013, a cărei ultimă versiune poate fi consultată la adresa:

http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=1974&tabela=leis

Decretul-lege nr. 49/2014 din 27 martie 2014, a cărui ultimă versiune poate fi consultată la adresa:

http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=2075&tabela=leis&ficha=1&pagina=1&so_miolo=&

Instanțele judecătorești de prim grad de jurisdicție se împart, de regulă, în instanțe cu o competență teritorială mai amplă (*Tribunais de competência territorial alargada*) și instanțe districtuale (*Tribunais de comarca*) (articolul 33 din Legea nr. 62/2013).

Pentru a afla cărei instanțe de prim grad de jurisdicție trebuie să vă adresați, trebuie avute în vedere și următoarele aspecte.

Instanțele cu o competență teritorială mai amplă sunt instanțe judecătorești specializate a căror competență se extinde asupra întregului teritoriu sau a unei părți din teritoriu care include mai multe districte. Portugalia are următoarele instanțe cu o competență teritorială mai amplă: tribunalul maritim (*Tribunal marítimo*); tribunalul pentru proprietate intelectuală (*Tribunal da propriedade intelectual*); tribunalul pentru concurență, reglementare și supraveghere (*Tribunal da concorrência, regulação e supervisão*); tribunalul pentru executarea pedepselor (*Tribunal de execução das penas*); tribunalul central de anchetă penală (*Tribunal central de instrução criminal*) (articolul 83 din Legea nr. 62/2013).

Instanțele districtuale sunt împărțite în instanțe specializate, instanțe de drept comun și instanțe cu competență locală (articolul 81 din Legea nr. 62/2013).

Toate completurile centrale sunt specializate și se împart în completuri civile centrale, completuri penale centrale, completuri centrale de anchetă penală, completuri comerciale centrale, completuri centrale de executare, completuri centrale pentru familie și minori și completuri centrale pentru conflicte de muncă. Completurile locale se împart în completuri civile locale, completuri penale locale, completuri locale pentru contravenții, completuri locale cu competență generală și completuri locale de proximitate.

Completurile locale de proximitate funcționează ca o filială a instanței districtuale: ele nu fac altceva decât să primească documente referitoare la cauzele deja introduse la completurile sau la instanțele cu competență pe teritoriul districtului respectiv, furnizează informații, organizează videoconferințe și asigură sprijin pentru proceduri. Cu toate acestea, cauzele nu sunt judecate de completul local de proximitate și, în principiu, nu trebuie introduse în cadrul acestuia [articolul 130 alineatele (5) și (6) din Legea nr. 62/2013].

În cazuri specifice, există proceduri care trebuie introduse și judecate de alte autorități decât instanțele judecătorești. În funcție de cauză, aceste proceduri sunt înaintate instanței competente în anumite etape: în caz de contestație, cale de atac sau dacă trebuie aprobate anumite decizii. Acest lucru se întâmplă în cazul următoarelor proceduri:

Procedurile speciale de evacuare trebuie introduse pe cale electronică la Biroul Național de Închirieri (*Balcão Nacional do Arrendamento*) din Porto, care acoperă întregul teritoriu al Portugaliei. Vă rugăm să consultați: [aici](#)

Procedurile privind somațiile de plată în vederea încasării unei datorii trebuie introduse pe cale electronică la Biroul Național pentru Somații de Plată (*Balcão Nacional do Injunções*) din Porto, care acoperă întregul teritoriu național. Vă rugăm să consultați: [aici](#)

În anumite cazuri, procedurile de succesiune (*processo de inventário*) trebuie solicitate la instanțele judecătorești, în timp ce, în alte cazuri, acestea pot fi inițiate în instanță sau, în mod alternativ, la un birou notarial.

Procurorul din cadrul instanței competente are obligația de a hotărî cu privire la cererile de: scutire de la cerința privind acordarea consimțământului (atunci când solicitarea se referă la incapacitatea sau absența unei persoane); autorizare a desfășurării acțiunilor de către reprezentantul legal al persoanei aflate în incapacitate; autorizare a înstrăinării sau a grevării activelor persoanei absente; confirmare a acțiunilor desfășurate de reprezentantul persoanei aflate în incapacitate; și notificare a reprezentantului legal, astfel încât să se pronunțe cu privire la acceptarea sau respingerea cadourilor în favoarea persoanei aflate în incapacitate.

Procedurile al căror scop este acela de a obține un acord între părți trebuie să fie introduse la orice oficiu al registrului civil în ceea ce privește: întreținerea copiilor adulți sau emancipați; întreținerea copiilor minori, în cazul în care ambii părinți sunt de acord; moștenitorii locuinței familiei; anularea dreptului de a folosi numele de familie al celui/lalt soț; autorizarea folosirii numelui de familie al fostului soț; separarea și divorțul prin acordul soților, cu sau fără bunuri comune; conversia separării judiciare a persoanelor și a activelor în divorț; reglementarea sau modificarea reglementării răspunderii părintești pentru copiii minori.

2 În cazul în care instanțele de drept comun sunt competente în materie (respectiv acestea sunt instanțele care sunt responsabile de soluționarea unor astfel de cauze) cum pot ști cărei instanțe anume trebuie să mă adresez?

În acest răspuns, instanțele civile locale de drept comun sunt asimilate completurilor civile locale și completurilor cu competență generală din cadrul instanțelor districtuale. Competența acestor instanțe este definită în mod implicit; cu alte cuvinte, ele sunt competente atunci când nu există altă secție competentă sau instanță specializată. Acestea sunt, de asemenea, competente în cazul în care valoarea cauzei este mică.

Prin urmare, ar trebui să vă adresați completului civil local sau, dacă nu există unul, completului local cu competență generală din cadrul instanței districtuale, dacă este vorba despre una dintre următoarele cauze:

acțiuni declarative civile cu caracter ordinar, cu o valoare de cel mult 50 000,00 EUR;
cauze care nu sunt atribuite altor completuri sau instanțe cu o competență mai amplă;
proceduri de executare atunci când nu există un complet de executare sau alt complet ori altă instanță specializat(ă) competent(ă);
acțiuni urgente legate de minori în ceea ce privește tutela civilă, tutela educațională și creșterea copilului, chiar și atunci când există o secție pentru familie și minori competentă pentru astfel de acțiuni, dacă respectiva secție pentru familie și minori se află în altă municipalitate;
mandate, scrisori, înștiințări și comunicări cărora trebuie să li se dea curs la nivel local, la solicitarea altor instanțe sau autorități competente;
alte cazuri prevăzute de lege;

căi de atac împotriva deciziilor pronunțate de căpitanul portului în proceduri privind contravenții maritime de natură administrativă și acțiuni declarative ordinare cu o valoare de cel mult 50 000,00 EUR care țin de competența materială a tribunalului maritim, în districte judiciare care nu fac parte din zona de competență teritorială a tribunalului maritim;

cauzele care implică cereri cu valoare redusă prevăzute în Regulamentul (CE) nr. 861/2007 din 11 iulie 2007.

Pentru a afla dacă ar trebui să vă adresați fie completului civil local sau completului local cu competență generală, fie unui complet central specializat, vă rugăm să consultați și răspunsul la întrebarea 3 de mai jos *În cazul în care o cauză este de competența unei instanțe specializate; cum pot afla cărei instanțe trebuie să mă adresez?*

2.1 Există o diferență între instanțele de drept comun „inferioare” și „superioare” (de exemplu instanțe districtuale considerate instanțe inferioare și instanțe regionale considerate instanțe superioare) și, dacă există, care este instanța competentă pentru soluționarea cauzei mele?

Potrivit normelor privind competența în ceea ce privește ierarhia, instanțele judecătorești se împart în instanțe de prim grad de jurisdicție, curțile de apel (*Tribunais da Relação*) (sau instanțe de al doilea grad de jurisdicție) și Curtea Supremă de Justiție (*Supremo Tribunal de Justiça*), care este instanța judecătorească de ultim grad de jurisdicție (articolul 42 din Legea nr. 62/2013).

Legea reglementează cauzele în care admisibilitatea căii de atac depinde de competența instanțelor:

Competența pentru curțile de apel este de 30 000,00 EUR,

iar cea pentru instanțele de prim grad de jurisdicție (*Tribunais de primeira instância*) este de 5 000,00 EUR (valori la data ultimei actualizări a acestei fișe informative).

De regulă, Curtea Supremă de Justiție examinează căile de atac a căror valoare depășește competența curților de apel, iar curțile de apel examinează cauzele a căror valoare depășește competența instanțelor judecătorești de prim grad de jurisdicție (articolul 44 din Legea nr. 62/2013).

Acțiunile trebuie să fie introduse și judecate în cadrul instanțelor de prim grad de jurisdicție. În plus, instanțele de prim grad de jurisdicție au competența de a soluționa căile de atac împotriva deciziilor notarilor și grefierilor, precum și a altor decizii prevăzute de lege. Pentru a stabili ce instanță de prim grad de jurisdicție este competentă, trebuie aplicate normele privind competența în ceea ce privește obiectul cauzei, valoarea și teritoriul, care vor fi prezentate în răspunsurile la întrebările de mai jos.

În principiu, curțile de apel judecă doar căile de atac introduse împotriva hotărârilor instanțelor de prim grad de jurisdicție. În mod excepțional, legea le conferă competența de a judeca anumite cauze în primă instanță. De asemenea, curțile de apel judecă conflictele de competență dintre instanțele de prim grad de jurisdicție, plângerile împotriva ordinelor pronunțate în prima instanță și revizuirea hotărârilor instanțelor străine în cauze civile și comerciale.

Curtea Supremă de Justiție instrumentează căile de atac formulate împotriva deciziilor pronunțate de curțile de apel. În situații speciale prevăzute de lege, aceasta examinează căile de atac formulate împotriva hotărârilor instanțelor de prim grad de jurisdicție. În mod excepțional, legea îi conferă competența de a judeca anumite cauze ca instanță de prim și ultim grad de jurisdicție. De asemenea, Curtea Supremă de Justiție soluționează cauze care implică conflicte de competență între curțile de apel și căi extraordinare de atac pentru standardizarea jurisprudenței.

2.2 Competența teritorială (instanța din orașul A sau din orașul B este instanța competentă în ceea ce privește cauza mea?)

Instanțele de prim grad de jurisdicție

În Portugalia există 23 de instanțe districtuale (*tribunais judiciais de comarca*):

Tribunalul Districtual din Regiunea Autonomă a Insulelor Azore

Tribunalul Districtual din Aveiro

Tribunalul Districtual din Beja

Tribunalul Districtual din Braga

Tribunalul Districtual din Bragança

Tribunalul Districtual din Castelo Branco

Tribunalul Districtual din Coimbra

Tribunalul Districtual din Évora

Tribunalul Districtual din Faro

Tribunalul Districtual din Guarda

Tribunalul Districtual din Leiria

Tribunalul Districtual din Lisabona

Tribunalul Districtual din Lisabona de nord

Tribunalul Districtual din Lisabona de vest

Tribunalul Districtual din Regiunea Autonomă a Insulelor Madeira

Tribunalul Districtual din Portalegre

Tribunalul Districtual din Porto

Tribunalul Districtual din Porto de est

Tribunalul Districtual din Santarém

Tribunalul Districtual din Setúbal

Tribunalul Districtual din Viana do Castelo

Tribunalul Districtual din Vila Real

Tribunalul Districtual din Viseu

(articolul 33 din Legea nr. 62/2013).

Pe lângă aceste instanțe, există și instanțe cu o competență teritorială mai extinsă, iar următoarele trei dintre acestea au și competență civilă și comercială:

Tribunalul maritim (*Tribunal Marítimo*),

Tribunalul pentru proprietate intelectuală (*Tribunal da Propriedade Intelectual*),

Tribunalul pentru concurență, reglementare și supraveghere (*Tribunal da Concorrência, Regulação e Supervisão*)

(articolul 83 din Legea nr. 62/2013).

Curțile de Apel

În a doua instanță, există cinci curți de apel care poartă numele municipiului în care se află:

Curtea de Apel Lisabona

Curtea de Apel Porto

Curtea de Apel Coimbra

Curtea de Apel Évora

Curtea de Apel Guimarães

[Anexa I menționată la articolul 32 alineatul (1) din Legea nr. 62/2013].

Instanța finală

Curtea Supremă de Justiție, situată în Lisabona.

(articolul 31 din Legea nr. 62/2013).

Curtea Supremă de Justiție deține competența pentru întregul teritoriu al Portugaliei. Curțile de apel și instanțele de prim grad de jurisdicție dețin competența în zona districtelor judiciare în care se află, care sunt definite în legea privind organizarea sistemului judiciar (Legea nr. 62/2013 din 26 august 2013). Pentru a afla dacă instanța din orașul A sau din orașul B este competentă într-o anumită cauză, trebuie consultate anexele I, II și III la legea menționată anterior cu privire la organizarea sistemului judiciar.

2.2.1 Regula în materie de competență teritorială

Persoane fizice

Instanța competentă este cea de la domiciliul pârâtului, cu excepția cazului în care o anumită dispoziție legală sau normele menționate mai jos conțin prevederi diferite (articolul 80 din Codul de procedură civilă):

Dacă pârâtul nu are o reședință obișnuită, dacă reședința sa este necunoscută sau dacă este absent, acțiunea se introduce la instanța în a cărei rază teritorială își are domiciliul reclamantului.

Cererea privind custodia provizorie sau permanentă a activelor unei persoane absente se depune la instanța de la ultimul domiciliu cunoscut al acestei persoane în Portugalia.

Dacă domiciliul și reședința pârâtului se află într-o altă țară, instanța în a cărei rază teritorială se află pârâtul este cea competentă.

Dacă pârâtul nu se află în Portugalia, instanța în a cărei rază teritorială își are domiciliul reclamantului este cea competentă. Dacă reclamantul are, de asemenea, domiciliul în altă țară, instanța din Lisabona este cea competentă.

Persoane juridice și societăți

Dacă pârâtul este statul, în cazurile în care instanța în a cărei rază teritorială își are domiciliul pârâtul ar fi cea competentă, competența este transferată instanței în a cărei rază teritorială își are domiciliul reclamantului (articolul 81 din Codul de procedură civilă).

Dacă pârâtul este o altă persoană juridică sau o societate, instanța competentă este instanța în a cărei rază teritorială se află sediul principal al pârâtului sau sediul sucursalei, al agenției, al filialei, al delegației sau al reprezentanței acestuia, în funcție de faptul dacă acțiunea se introduce împotriva persoanei juridice sau a entităților menționate.

Cu toate acestea, acțiunile împotriva persoanelor juridice sau a societăților străine care au o sucursală, o agenție, o filială, o delegație sau o reprezentanță în Portugalia pot fi introduse la instanțele în a căror rază teritorială se găsește sediul acestora, chiar dacă cererea de chemare în judecată este introdusă împotriva sediului principal.

Pârâții multipli și cererile cumulate (articolul 82 din Codul de procedură civilă)

Atunci când în aceeași cauză sunt mai mulți pârâți, cauza împotriva acestora trebuie introdusă la instanța în a cărei rază teritorială își au domiciliul majoritatea acestora. Dacă numărul de pârâți cu domiciliu diferite este același, reclamantul poate alege instanța în a cărei rază teritorială își are domiciliul oricare dintre pârâți.

Dacă reclamantul introduce mai multe cereri pentru care ar deține competență teritorială diferite instanțe, reclamantul poate opta pentru oricare dintre aceste instanțe pentru introducerea acțiunii.

Vor face excepție doar situațiile în care instanța își poate evalua, din proprie inițiativă, lipsa competenței pentru oricare dintre cereri, din rațiuni legate de acoperirea teritorială, de valoare sau de un acord. În cazul în care instanța nu este de acord cu acest caz, acțiunea trebuie introdusă la instanța cu competență asupra cererii în cauză. De exemplu, acest lucru se întâmplă în anumite situații, atunci când competența de a judeca una dintre cereri depinde de situația bunurilor imobile sau de locul de respectare a obligației. Acest lucru este valabil și în cauzele care implică un ordin de protecție (*providência cautelar*) sau măsuri pregătitoare (*diligência antecipada*) și în cauzele în care părțile sunt judecătorești sau rude ale acestora, în cadrul anumitor proceduri de executare, în cauzele care trebuie conexe cu alte cauze, în cauzele în care notificarea nu este comunicată pârâtului înainte de pronunțarea hotărârii sau în cauzele în care instanța nu este competentă din cauza valorii cauzei.

Atunci când există mai multe cereri între care există o relație de dependență sau de subsidiaritate, cauza trebuie introdusă la instanța competentă pentru judecarea cererii principale.

Acțiuni în cadrul cărora una dintre părți este judecător, soțul/soția unui judecător sau o anumite categorii de rude (articolul 84 din Codul de procedură civilă)

În cauzele în care este implicat un judecător, soțul/soția unui judecător, oricare dintre ascendenții sau descendenții unui judecător sau o persoană care coabitează cu un judecător și dacă aceste cauze trebuie introduse în districtul judiciar în care judecătorul respectiv își exercită funcția, competența revine instanței principale din districtul judiciar care este cel mai apropiat de districtul judiciar al judecătorului.

Dacă acțiunea este introdusă în districtul judiciar în care judecătorul suspendat își exercită funcția sau dacă judecătorul este transferat acolo în timp ce cauza se află deja pe rol, cauza se transferă către cel mai apropiat district judiciar.

Normele menționate anterior nu se aplică în cazul districtelor judiciare în care există mai mulți judecătorești; în această situație, acțiunea este atribuită sau transferată altui judecător din același district judiciar.

Soluționarea căilor de atac

Căile de atac trebuie introduse în fața instanței superioare ierarhic instanței a cărei decizie face obiectul căii de atac (articolul 83 din Codul de procedură civilă).

2.2.2 Reglementări particulare

2.2.2.1 Când pot alege între instanța din raza teritorială în care pârâtul își are domiciliul (instanța determinată prin aplicarea regulii de bază) și o altă instanță?

2.2.2.2 Când am obligația să aleg o instanță diferită de cea din raza teritorială în care pârâtul își are domiciliul (instanță determinată prin aplicarea regulii de bază)?

În continuare veți regăsi răspunsul la aceste trei întrebări.

Competența asupra locului în care se află activele

Acțiunile care vizează drepturi *in rem* sau *in personam* de utilizare a unor bunuri imobile, împărțirea bunurilor deținute în comun, evicțiunea, dreptul de preempțiune și executarea silită imobiliară, precum și acțiunile care vizează reipotecarea, substituirea, reducerea sau stingerea ipotecilor trebuie introduse la instanța în a cărei rază teritorială este situat bunul imobil în cauză.

Cu toate acestea, acțiunile care au ca obiect reipotecarea, substituirea, reducerea sau stingerea ipotecilor asupra navelor sau a aeronavelor vor fi, însă, introduse la instanța din districtul judiciar aferent locului de înregistrare relevant. În cazul în care creditul ipotecar vizează nave sau aeronave înregistrate în mai multe districte judiciare, reclamantul poate opta pentru oricare dintre acestea.

Atunci când acțiunea vizează un grup de obiecte mobile care aparțin aceleiași persoane și care sunt de unică folosință sau atât active mobile, cât și active imobile, sau active imobiliare situate în districte judiciare diferite, acțiunea respectivă este introdusă la instanța din districtul unde se află cele mai valoroase active imobile. În acest scop, se vor folosi valorile din registrul funciar. Dacă activul imobil care face obiectul acțiunii se află în mai multe districte judiciare, reclamantul poate alege să introducă acțiunea în oricare dintre aceste circumscripții judiciare (articolul 70 din Codul de procedură civilă).

Competența pentru respectarea obligației

Acțiunile prin care se solicită respectarea obligațiilor, despăgubiri pentru neconformități sau pentru respectarea incompletă a obligațiilor și rezilierea unui contract ca urmare a neconformității sunt introduse la instanța în a cărei rază teritorială se află domiciliul pârâtului.

Creditorul poate opta pentru instanța din locul unde ar fi trebuit să fie îndeplinită obligația, atunci când pârâtul este persoană juridică sau când domiciliul creditorului se află în zonele metropolitane ale orașelor Lisabona sau Porto, iar pârâtul are domiciliul în aceeași zonă metropolitană.

În cazul unei acțiuni de stabilire a răspunderii civile bazată pe un act sau risc ilegal, instanța competentă este instanța în a cărei rază teritorială a avut loc fapta (articolul 71 din Codul de procedură civilă).

Divorțul și separarea

Instanța competentă în procedura de divorț sau de separare de drept este instanța în a cărei rază teritorială își are domiciliul sau reședința reclamantul (articolul 72 din Codul de procedură civilă).

Acțiuni pentru recuperarea onorariilor

În ceea ce privește recuperarea onorariilor reprezentanților legali sau a experților și recuperarea sumelor avansate clientului, instanța competentă este instanța în care a fost prestat serviciul. Acțiunile pentru recuperarea onorariilor se judecă împreună cu cauza pentru care a fost prestat serviciul.

Atunci când cauza pentru care a fost prestat serviciul a fost introdusă la Curtea de Apel sau la Curtea Supremă de Justiție, acțiunea de recuperare a onorariilor trebuie examinată de instanța districtuală în a cărei rază teritorială își are domiciliul debitorul (articolul 73 din Codul de procedură civilă).

Stabilirea și repartizarea daunelor generale

Instanța competentă pentru portul în care a fost sau ar fi trebuit să fie livrată încărcătura unei nave, care a suferit avarie generală, are competența de a decide și de a stabili asupra acestei daune (articolul 74 din Codul de procedură civilă).

Pierderi și daune datorate unei coliziuni între nave

O acțiune pentru pierderile și daunele rezultate în urma unei coliziuni între nave poate fi introdusă la instanța din zona în care s-a produs accidentul, la instanța de la domiciliul proprietarului navei care a lovit cealaltă navă, la instanța de la locul în care este înregistrată sau în care se află nava sau la instanța competentă pentru primul port de escală a navei care a fost lovită (articolul 75 din Codul de procedură civilă).

Despăgubiri pentru operațiunile de salvare sau de ajutorare a navelor

Cererile prin care se solicită plata despăgubirilor pentru salvarea sau oferirea de asistență navelor pot fi înaintate instanței de la locul în care s-a produs fapta, instanței din zona în care se află domiciliul proprietarului obiectelor recuperate sau instanței din locul în care este înmatriculată sau se găsește nava salvată (articolul 76 din Codul de procedură civilă).

Stingerea drepturilor de retenție asupra navelor

O acțiune în cadrul căreia care o navă achiziționată gratuit sau în schimbul unei sume de bani urmează să fie declarată liberă de orice privilegii trebuie introdusă la instanța competentă pentru portul în care este ancorată nava la momentul cumpărării (articolul 77 din Codul de procedură civilă).

Măsuri provizorii și acțiuni pregătitoare

Cererile de punere sub sechestru și de confiscare a bunurilor pot fi depuse la instanța unde urmează să fie introdusă acțiunea corespunzătoare sau la instanța din locul unde se găsesc bunurile sau, în cazul în care bunurile sunt situate în mai multe districte, în oricare dintre acestea.

Cu privire la un ordin de protecție prin care se solicită suspendarea imediată a lucrărilor de construcții noi (*embargo de obra nova*), instanța în a cărei rază teritorială urmează să fie executate lucrările este cea competentă.

Pentru alte măsuri provizorii, instanța competentă este cea la care trebuie introdusă acțiunea aferentă.

Acțiunile pregătitoare efectuate pentru prezentarea probelor se vor realiza în instanța competentă pentru districtul în care vor fi efectuate acțiunile.

Procedura măsurilor provizorii și acțiunile pregătitoare pentru prezentarea probelor sunt conexe cu acțiunea aferentă și, dacă este necesar, sunt transmise instanței la care a fost introdusă acțiunea (articolul 78 din Codul de procedură civilă).

Notificări judiciare

Cererile privind notificările judiciare se înaintază instanței din districtul în care își are reședința persoana care urmează să fie notificată (articolul 79 din Codul de procedură civilă).

Executarea silită (articolul 89 din Codul de procedură civilă)

De regulă, instanța competentă pentru procedura de executare este cea de la domiciliul pârâtului, cu excepția cazului în care o anumită dispoziție legală sau normele menționate mai jos conțin prevederi diferite.

Partea care solicită executarea silită poate opta pentru instanța din locul în care trebuie să fie îndeplinită obligația, atunci când partea împotriva căreia se solicită executarea silită este persoană juridică sau când domiciliul părții care solicită executarea silită se află în zonele metropolitane ale orașelor Lisabona sau Porto, iar partea împotriva căreia se solicită executarea silită are domiciliul în aceeași zonă metropolitană.

Dacă procedura de executare silită se referă la returnarea unor bunuri sau la o datorie cu garanție *in rem*, este competentă instanța de la locul în care se află obiectul sau cea de la locul în care se află activele grevate.

Atunci când procedura de executare silită trebuie să fie introdusă la instanța în a cărei rază teritorială își are domiciliul partea împotriva căreia se solicită executarea silită și respectiva parte nu are un domiciliu în Portugalia, dar deține bunuri în acest stat, competența pentru procedura de executare silită revine instanței în a cărei rază teritorială se află activele.

Instanța în a cărei rază teritorială se află activele este competentă și atunci când: procedura de executare silită trebuie să fie prezentată unei instanțe portugheze atunci când ea vizează valabilitatea constituirii/lichidării societăților/altor persoane juridice cu sediul social în Portugalia sau valabilitatea deciziilor organismelor de conducere ale acestora; și nu se aplică niciuna dintre situațiile prevăzute în normele precedente sau următoare aplicabile executării siliite, menționate anterior sau în cele ce urmează.

În cauzele care implică mai multe proceduri de executare silită care intră în competența teritorială a unor instanțe diferite, va fi competentă instanța în a cărei rază teritorială își are domiciliul partea împotriva căreia se solicită executarea silită.

La executarea unei hotărâri pronunțate de instanțele portugheze, cererea de executare se formulează în cadrul procedurii în care s-a pronunțat hotărârea și se consemnează în același dosar. Dacă, ulterior, cauza a intrat în faza de apel, procedura de executare este inclusă în copia certificată pentru conformitate cu originalul a dosarului. Atunci când o secție specializată este competentă pentru executare, acestea trebuie să îi fie trimise cât mai repede o copie a hotărârii, cererea prin care a fost inițiată procedura de executare silită și documentele însoțitoare.

Dacă hotărârea a fost pronunțată de arbitri în cadrul unei proceduri de arbitraj desfășurate în Portugalia, instanța competentă pentru executare este instanța districtuală de la locul în care s-a desfășurat arbitrajul (articolul 85 din Codul de procedură civilă).

În situația în care acțiunea a fost introdusă la Curtea de Apel sau la Curtea Supremă de Justiție, este competentă instanța în a cărei rază teritorială își are domiciliul partea împotriva căreia se solicită executarea silită. Dacă partea împotriva căreia se solicită executarea silită este judecător sau rudă cu un judecător, se aplică normele menționate anterior la *Cauzele în care una dintre părți este judecător, soțul/soția unui judecător sau o rudă*. În orice caz, dosarul privind procedura declarativă sau o copie a acestuia se trimite la instanța competentă pentru executare (articolul 86 din Codul de procedură civilă).

În procedurile de executare care vizează costuri, amenzi sau despăgubiri ca urmare a unui litigiu cu rea-credință, instanța competentă este cea în cadrul căreia procedurile au condus la comunicarea facturii sau a decontării respective. Procedurile de executare care vizează costuri, amenzi sau despăgubiri se realizează prin conexarea la cauza principală.

Atunci când verdictul de plată a costurilor, amenzilor sau despăgubirilor a fost pronunțat la Curtea de Apel sau la Curtea Supremă de Justiție, executarea se realizează la instanța de prim grad de jurisdicție competentă în zona în care a avut loc procedura (articolele 87 și 88 din Codul de procedură civilă).

În cazul unei executări care are la bază o hotărâre pronunțată în străinătate, este competentă instanța în a cărei rază teritorială își are domiciliul pârâtul (articolul 86, în temeiul articolului 90 din Codul de procedură civilă).

În cazul unei somații europene de plată [Regulamentul (CE) nr. 1896/2006 din 12 decembrie 2006, modificat prin Regulamentul (UE) 2015/2421], este competentă instanța districtuală din Porto, instanța centrală, prima secție civilă.

Dreptul muncii

În general, acțiunile trebuie introduse în instanța de la domiciliul pârâtului. Se consideră că angajatorii sau asigurătorii, precum și instituțiile de securitate socială au domiciliul în locul în care dețin o sucursală, o agenție, o delegație sau o reprezentanță (articolul 13 din Legea care reglementează instanțele pentru litigii de muncă).

Acțiunile care decurg dintr-un contract de muncă introduse de un lucrător împotriva angajatorului acestuia pot fi înaintate instanței de judecată în a cărei rază teritorială se desfășoară munca sau este domiciliat lucrătorul.

În cazul în care există mai mulți reclamanți, instanța competentă este cea de la locul în care se desfășoară activitatea în cauză sau de la locul în care își are domiciliul oricare dintre reclamanți.

În cazul în care munca se desfășoară în mai multe locuri, cauzele care decurg din contractul de muncă pot fi introduse în instanța aferentă oricăruia dintre aceste locuri (articolul 14 din Legea care reglementează instanțele pentru litigii de muncă).

Acțiuni care decurg din accidente de muncă și boli profesionale trebuie introduse la instanța în a cărei rază teritorială a avut loc accidentul sau în a cărei rază teritorială a lucrat ultima dată persoana bolnavă la un loc de muncă care ar fi putut provoca boala.

Dacă accidentul se produce în străinătate, acțiunea trebuie introdusă în Portugalia, la instanța în a cărei rază teritorială își are domiciliul persoana care a suferit accidentul.

Dacă există mai mulți beneficiari, este competentă instanța în a cărei rază teritorială își au domiciliul cei mai mulți solicitanți sau, dacă numărul solicitanților este egal, instanța în a cărei rază teritorială își are domiciliul prima persoană care a depus o cerere.

Dacă lucrătorul care a suferit accidentul sau care este bolnav sau beneficiarul **este înregistrat ca membru al echipajului unei nave sau al unei aeronave, iar accidentul se produce în timpul unei călătorii sau boala este depistată în timpul unei călătorii**, instanța de la primul loc de pe teritoriul național în care a ajuns nava sau aeronava ori instanța de la locul în care este înregistrată nava sau aeronava este, de asemenea, competentă pentru soluționarea cauzei respective (articolul 15 din Legea care reglementează instanțele pentru litigii de muncă).

În cazul concedierilor colective, măsurile provizorii de suspendare și obiecțiile trebuie introduse la instanța în a cărei rază teritorială se află unitatea unde se desfășoară activitatea.

În cazul în care concedierea colectivă afectează lucrători din mai multe unități, este competentă instanța în a cărei rază teritorială se află unitatea cu cel mai mare număr de lucrători concediați (articolul 16 din Legea care reglementează instanțele pentru litigii de muncă).

Insolvența

În cazul procedurilor de insolvență, este competentă instanța în a cărei rază teritorială se află sediul social sau domiciliul debitorului ori domiciliul testatorului la data decesului, după caz.

La fel de competentă este și instanța în a cărei rază teritorială se află principalul centru de interes al debitorului. Acesta înseamnă locul în care debitorul își administrează de obicei interesele și este recunoscut ca atare de către terți (articolul 16 din Codul de insolvență și recuperare a creanțelor societăților).

Publicarea și înscrierea într-un registru public a unei hotărâri pronunțate în străinătate în ceea ce privește deschiderea procedurii, astfel cum se prevede la articolele 21 și 22 din Regulamentul (CE) nr. 1346/2000 al Consiliului din 29 mai 2000, se solicită la instanța portugheză în a cărei rază teritorială se află unitatea debitorului. Dacă debitorul nu are sediul în Portugalia, trebuie adresată o cerere secției comerciale din Lisabona, în cazul în care masa bunurilor care face obiectul insolvenței implică o societate comercială. Dacă masa bunurilor care face obiectul insolvenței nu implică o societate, este competentă secția civilă din Lisabona.

Norma de competență menționată anterior se aplică **în cazul recunoașterii unei hotărâri declarative de insolvență pronunțate în străinătate** (articolul 288 din Codul de insolvență și recuperare a creanțelor societăților).

Inventarierea succesiunii

În ceea ce privește competența în procedurile de inventariere a succesiunii, consultați fișa informativă privind succesiunea.

Întreținerea adulților și a minorilor și stabilirea răspunderii părintești

În ceea ce privește competența în acțiunile declarative privind plățile de întreținere a adulților și a minorilor, la executarea acestora și în acțiunile privind stabilirea răspunderii părintești, consultați fișa informativă privind întreținerea.

2.2.2.3 Pot părțile însele să atribuie competență unei instanțe care altfel nu ar fi competentă?

Da, în anumite limite.

Pe plan intern, prin acord expres, părțile pot decide să nu aplice normele privind competența teritorială. Aceasta este așa-numita **competență convențională** (*competência convencional*) (articolul 95 din Codul de procedură civilă).

Competența convențională nu se poate aplica în cauzele în care instanța poate declara, din proprie inițiativă, o lipsă a competenței teritoriale. Acest lucru se întâmplă, de exemplu, în anumite cazuri în care competența instanței depinde de situația bunurilor imobile, de locul de îndeplinire a obligației sau atunci când

cauza implică un ordin de protecție sau acțiuni pregătitoare. Acest lucru este valabil și în cadrul acțiunilor în care părțile sunt judecători sau rude ale acestora, în cadrul anumitor proceduri de executare, în cauzele care trebuie conexe cu alte cauze și în cauzele în care notificarea nu este comunicată părâtului înainte de pronunțarea hotărârii. În aceste cazuri, nu este posibilă nerespectarea competenței teritoriale prin acord.

Nu este niciodată posibilă nerespectarea normelor privind competența materială, ierarhia și valoarea cauzei la discreția părților.

Competența bazată pe acord, atunci când este permisă, este obligatorie precum cea prevăzută de lege. Un acord în acest sens trebuie să îndeplinească cerințele privind forma unui contract, care este sursa obligației. În orice caz, acordul trebuie să fie realizat în scris și să specifice aspectele la care se referă și criteriul aplicat pentru stabilirea instanței competente.

La nivel internațional, părțile pot stabili instanța competentă să judece un anumit litigiu sau anumite litigii ce pot rezulta dintr-un anumit raport juridic, cu condiția ca raportul respectiv să aibă legătură cu mai multe sisteme juridice. Acestea sunt **acordurile private pentru atribuirea competenței** (*pactos privativos e atributivos de jurisdição*) (articolul 94 din Codul de procedură civilă).

Desemnarea prin acord poate presupune conferirea unei competențe exclusive sau a unei competențe care este doar o alternativă la cea a instanțelor portugheze, acolo unde există. În cazul în care există îndoieli, se presupune că aceasta este exclusivă.

Alegerea instanței competente este posibilă numai atunci când sunt îndeplinite toate condițiile următoare:

privește drepturile alienabile;

alegerea este acceptată prin legea aplicabilă instanței desemnate;

alegerea este justificată de un interes serios al ambelor părți sau al uneia dintre ele, cu condiția ca aceasta să nu presupună niciun inconvenient semnificativ pentru cealaltă parte;

obiectul cauzei nu este de competența exclusivă a instanțelor portugheze;

alegerea este rezultatul unui acord scris sau al unui acord confirmat în scris, care trebuie să menționeze în mod expres instanța competentă.

Atât în cazul competenței convenționale (interne), cât și în cazul acordurilor private pentru atribuirea competenței (internaționale), un acord scris este considerat a fi orice document semnat de părți sau care rezultă din schimbul de scrisori, telexuri, telegrame sau alte mijloace de comunicare care lasă o dovadă scrisă, indiferent dacă aceste instrumente conțin efectiv textul acordului sau o clauză ce face trimitere la un alt document care conține acordul.

În instanțele pentru litigii de muncă, acordurile sau clauzele pentru excluderea competenței teritoriale, astfel cum se prevede prin lege, sunt nule și neavenite (articolul 19 din Legea care reglementează instanțele pentru litigii de muncă).

3 În cazul în care o cauză este de competența unei instanțe specializate, cum pot afla cărei instanțe trebuie să mă adresez?

După cum s-a menționat deja, în Portugalia, instanțele specializate de prim grad de jurisdicție sunt completurile centrale din fiecare instanță districtuală, completurile civile locale și instanțele cu o competență mai extinsă.

Competența materială a fiecăreia dintre acestea va fi menționată mai jos, pentru a preciza cărei instanțe trebuie să vă adresați, în funcție de obiectul litigiului. După cum s-a precizat deja, cauza începe la instanțele de prim grad de jurisdicție și ajunge la instanțele de nivel superior doar în faza de apel.

Completurile civile centrale (articolul 117 din Legea nr. 62/2013)

acțiuni civile ordinare în constatare cu o valoare mai mare de 50 000,00 EUR;

proceduri de punere în aplicare cu caracter civil, cu o valoare de peste 50 000,00 EUR, în districte judiciare care nu se supun competenței altei secții sau instanțe;

proceduri pentru măsuri provizorii care corespund acțiunilor ce țin de competența acestora;

acțiuni, proceduri de executare și măsuri provizorii care ar ține de competența secției comerciale în districtele în care nu există o astfel de secție comercială;

cauzele în curs de judecare la completurile locale care au suferit o schimbare a valorii până la o sumă de cel puțin 50 001,00 EUR;

proceduri privind creșterea unui minor în afara zonelor ce țin de competența instanțelor pentru familie și minori;

acțiuni declarative ordinare cu o valoare de cel mult 50 001,00 EUR care țin de competența materială a tribunalului maritim, în districte judiciare care nu fac parte din zona de competență teritorială a tribunalului maritim.

Completuri centrale pentru familie și minori

(*Starea civilă a persoanelor și familia*) (articolul 122 din Legea nr. 62/2013)

proceduri necontencioase între soți;

proceduri necontencioase în situații de concubinaj sau privind persoane care locuiesc împreună în aceeași gospodărie;

acțiuni privind separarea de drept și divorțul;

acțiuni în constatarea nulității sau anularea unei căsătorii legale;

declarații judiciare făcute de un soț, cu bună-credință, dacă o căsătorie putativă este declarată nulă și neavenită;

acțiuni pentru plăți de întreținere între soți și foști soți și executarea acestor plăți;

alte acțiuni privind starea civilă a persoanelor și familia;

acțiuni care țin de competența instanțelor în cazul procedurilor de inventariere inițiate ca urmare a separării de drept, a divorțului, a constatării nulității sau a anulării unei căsătorii legale, precum și cauze speciale care implică separația de bunuri, cărora li se aplică normele care reglementează aceste proceduri.

(*Minori și copii adulți*) (articolul 123 din Legea nr. 62/2013)

stabilirea tutelei legale și administrarea activelor;

desemnarea unei persoane care să acționeze în numele unui minor și numirea unui tutore general (*curador-geral*) care să reprezinte un minor în afara instanței, sub rezerva răspunderii părintești;

aprobarea adopției;

reglementări privind exercitarea răspunderii părintești și tratarea problemelor conexe;

stabilirea plăților de întreținere datorate minorilor și copiilor adulți sau emancipați, cărora le-au fost acordate plăți de întreținere prin hotărâre judecătorească în timp ce aceștia erau minori;

gestionarea respectivelor proceduri de executare pentru întreținere;

dispunerea plasării minorilor în îngrijire în așteptarea adopției (*confiança judicial de menores*);

dispunerea măsurilor de plasament pentru o persoană selectată pentru adopție sau o instituție în perspectiva unei adopții viitoare;

stabilirea unei relații permanente de custodie civilă (*apadrinhamento civil*) și revocarea unor astfel de decizii;

autorizarea reprezentantului legal al minorilor să îndeplinească anumite acțiuni, să valideze acțiunile care ar fi putut fi efectuate fără autorizare și să ia măsuri în ceea ce privește acceptarea cadourilor;

luarea de decizii privind garanția (*caução*) pe care părinții trebuie să o ofere copiilor minori;

dispunerea interzicerii totale sau parțiale a răspunderii părintești și limitarea exercitării acesteia;

stabilirea maternității și a paternității din proprie inițiativă și gestionarea contestațiilor și a anchetelor privind maternitatea și paternitatea;

în caz de dezacord între părinți, luarea unei decizii cu privire la numele și prenumele minorului;

în situația tutelei sau a administrării activelor, determinarea remunerației tutorelui sau a administratorului, judecarea cauzelor privind retragerea, eliberarea sau revocarea tutorelui, a administratorului sau a membrului consiliului de familie (*conselho de família*), solicitarea și evaluarea situațiilor financiare, autorizarea substituirii ipotecii legale (*hipoteca legal*) și dispunerea creșterii sau a substituirii garanției furnizate, precum și desemnarea unui tutore special care să îl reprezinte pe minor în cauzele extrajudiciare;

desemnarea unui tutore special care să îl reprezinte pe minor în orice cauză legată de tutelă;

transformarea, revocarea și revizuirea adopției, solicitarea și evaluarea situațiilor financiare ale părții adoptatoare și stabilirea nivelurilor de venit necesare pentru sprijinirea părții adoptate;

luarea de decizii cu privire la creșterea sau substituirea garanției acordate în favoarea copiilor minori;

solicitarea și evaluarea situațiilor financiare pe care trebuie să le pună la dispoziție părinții;

judecarea altor aspecte în procedurile menționate la punctul anterior;

reevaluarea deciziilor altor entități în situațiile în care legea rezervă unele dintre competențele menționate la ultimele șase puncte pentru astfel de entități. (*Aspecte privind tutela educațională și protectivă*) (articolul 124 din Legea nr. 62/2013)

pregătirea, evaluarea și decizia cu privire la procedurile legate de creșterea unui minor;

aplicarea măsurilor legate de creșterea unui minor și monitorizarea punerii lor în aplicare, ori de câte ori un copil sau un tânăr se află într-o situație de risc și nu se justifică intervenția comisiei de protecție a copiilor;

efectuarea actelor judiciare referitoare la ancheta privind tutela educațională (*inquérito tutelar educativo*);

evaluarea faptelor calificate de lege drept infracțiuni, comise de un minor cu vârsta cuprinsă între 12 și 16 ani, în vederea aplicării unei măsuri de tutelă;

punerea în aplicare și revizuirea măsurilor de tutelă;

declarația încetării sau a anulării măsurilor de tutelă;

soluționarea căii de atac formulate împotriva oricăror decizii care aplică măsuri disciplinare minorilor supuși unei măsuri de custodie.

Notă

Competența completurilor centrale pentru familie și minori în ceea ce privește aspectele legate de tutela educațională și de protecție încetează dacă: în procedurile penale se aplică o sancțiune fără suspendare care implică privarea de libertate, pentru o infracțiune comisă de un minor cu vârsta cuprinsă între 16 și 18 ani; sau minorul împlinește 18 ani înainte de data hotărârii în primă instanță.

Completuri centrale pentru litigii de muncă

(*Materie civilă*) (articolul 126 din Legea nr. 62/2013)

aspecte legate de anularea și interpretarea instrumentelor fără caracter administrativ pentru reglementarea colectivă a condițiilor de muncă;

aspecte care rezultă din relațiile angajator-angajat și din relații stabilite în vederea încheierii de contracte de muncă;

aspecte care rezultă din accidente de muncă și boli profesionale;

aspecte legate de asistența medicală, spitale, aprovizionarea cu medicamente ca urmare a prestării de servicii clinice, proteze și dispozitive ortopedice sau orice alte servicii efectuate sau plătite în beneficiul victimelor accidentelor de muncă sau bolilor profesionale;

acțiuni introduse în vederea anulării actelor și a contractelor semnate de orice organisme responsabile cu scopul de a eluda obligațiile care rezultă din aplicarea legislației sindicale sau în materie de muncă;

aspecte ce rezultă din contracte considerate echivalente cu contractele de muncă, potrivit legii;

aspecte ce rezultă din contracte de ucenicie și de stagiu;

aspecte care îi privesc pe lucrătorii angajați de aceeași entitate, în ceea ce privește drepturile și obligațiile care rezultă din acțiuni desfășurate în comun în desfășurarea rapoartelor de muncă sau care rezultă dintr-o activitate ilegală desfășurată de unul din aceștia în timpul sau în cadrul îndeplinirii îndatoririlor; în acest sens, instanțele penale sunt competente în materie de răspundere civilă conexasă cu răspunderea penală;

situații care survin între instituțiile de securitate socială sau cele referitoare la beneficiile familiale și la beneficiari, în ceea ce privește drepturile și obligațiile legale, de reglementare sau statutare ale oricăreia dintre aceste părți; aceasta nu afectează competența instanțelor administrative și fiscale;

situații care survin între asociațiile sindicale și membrii acestora sau persoanele reprezentate de ele sau care sunt afectate de deciziile lor, în ceea ce privește drepturile și obligațiile legale, de reglementare sau statutare ale oricăreia dintre aceste părți;

cauze pentru lichidarea și împărțirea activelor instituțiilor de securitate socială sau ale asociațiilor sindicale atunci când acest lucru nu este interzis prin dispoziții legale;

situații care survin între instituțiile de securitate socială sau asociații sindicale în ceea ce privește existența, sfera de aplicare sau natura atribuțiilor sau obligațiilor legale, de reglementare sau statutare ale oricăreia dintre aceste părți, care pot afecta cealaltă parte;

măsuri de executare întemeiate pe hotărârile acestora sau pe alte decizii cu titlu executoriu, fără a se aduce atingere competenței atribuite altor instanțe;

situații care survin între părțile la un raport de muncă sau între una dintre aceste părți și o parte terță atunci când rezultă din relații conexe unui raport de muncă și când solicitarea este prezentată împreună cu alta pentru care secția de muncă are competență directă;

aspecte ce implică cereri reconvenționale legate de acțiune, în conformitate cu dispozițiile de la punctul precedent, cu excepția celor privitoare la despăgubiri, când nu este necesară această legătură;

aspecte civile legate de greve;

situații care survin între comitetele lucrătorilor și comitetele coordonatoare aferente, societate sau angajații societății;

toate aspectele legate de controlul legalității constituirii, legate de actele constitutive (inclusiv în ceea ce privește modificările acestora), de funcționarea și închiderea asociațiilor sindicale, ale asociațiilor angajatorilor și ale comitetelor lucrătorilor;

alte aspecte prevăzute de lege.

(*În ceea ce privește infracțiunile administrative*)

soluționarea căilor de atac formulate împotriva hotărârilor autorităților administrative în procedurile privind infracțiuni administrative referitoare la aspecte legate de muncă și de securitatea socială.

Completurile comerciale centrale (articolul 128 din Legea nr. 62/2013)

proceduri de insolvență și proceduri speciale pentru redresarea societăților;

acțiuni de declarare a inexistenței, nulității și abrogării actului constitutiv al unei societăți;

acțiuni privind exercitarea drepturilor în cadrul societății;

acțiuni de suspendare și anulare a hotărârilor societăților;

acțiuni pentru lichidarea judiciară a societăților;

acțiuni pentru lichidarea unei societăți europene cu răspundere limitată;

acțiuni pentru lichidarea societăților holding;

acțiuni menționate în Codul Registrului Comerțului;

acțiuni pentru lichidarea unei instituții de credit sau a unei corporații financiare;
aspecte asociate, proceduri conexe și executarea deciziilor, în acțiunile și cauzele menționate la punctele anterioare.
situații de contestare a deciziilor grefierii registrului comercial;
situații de contestare a deciziilor pronunțate de grefieri în cadrul procedurilor administrative pentru lichidarea societăților comerciale.

Completurile centrale de executare (*Juízos centrais de execução*) (articolul 129 din Legea nr. 62/2013)

Proceduri civile de punere în aplicare, cu excepția: competențelor atribuite tribunalului pentru proprietate intelectuală, tribunalului pentru concurență, reglementare și supraveghere, tribunalului maritim, completurilor pentru familie și minori, completurilor pentru conflicte de muncă, completurilor comerciale, precum și punerea în aplicare a hotărârilor pronunțate de completul penal care, ca urmare a procedurii penale, nu pot fi judecate de un complet civil.

INSTANȚE CU COMPETENȚĂ MAI AMPLĂ

Tribunalul pentru proprietate intelectuală (*Tribunal da propriedade intelectual*) (articolul 111 din Legea nr. 62/2013).

acțiuni legate de drepturile de autor și de drepturile aferente;
acțiuni privind proprietatea industrială;
acțiuni de invalidare și anulare, astfel cum se prevede în Codul de proprietate industrială;
căi de atac formulate împotriva deciziilor Institutului Național pentru Proprietatea Industrială (*Instituto Nacional da Propriedade Industrial, I. P.*) prin care: se acordă sau se resping orice drepturi de proprietate intelectuală sau care se referă la transferuri, licențe sau declarații de obsolescență sau care vizează acțiuni ce afectează, modifică sau anulează drepturi de proprietate intelectuală;
contestarea și revizuirea deciziilor – sau a oricăror altor măsuri care pot fi contestate conform legii – adoptate de Institutul Național pentru Proprietatea Industrială (*Instituto Nacional da Propriedade Industrial, I. P.*) în procedurile pentru infracțiuni administrative;
acțiuni declarative atunci când cauza vizează numele unor domenii de internet;
căi de atac formulate împotriva deciziilor Fundației Naționale pentru Calcul Științific (*Fundação para a Computação Científica Nacional*) – în calitate de organism responsabil cu înregistrarea numelor de domenii .PT – prin care se înregistrează, se respinge înregistrarea sau se elimină un nume de domeniu .PT;
acțiuni atunci când cauza vizează numele unor firme sau persoane juridice;
căi de atac formulate împotriva deciziilor Institutului pentru Registre și Notariat (*Instituto dos Registos e do Notariado, I. P.*) în ceea ce privește admisibilitatea numelor firmelor și persoanelor juridice care se supun normelor juridice pentru Registrul Național al Persoanelor Juridice (*Registo Nacional de Pessoas Colectivas*);
acțiuni atunci când cauza vizează concurența neloială în ceea ce privește proprietatea industrială;
măsuri pentru obținerea și păstrarea dovezilor și pentru furnizarea de informații atunci când acest lucru este necesar pentru protejarea drepturilor de proprietate intelectuală și a drepturilor de autor;
aspecte asociate, proceduri conexe și executarea deciziilor, în acțiunile și căile de atac menționate la punctele anterioare.
(Tribunalul pentru concurență, reglementare și supraveghere) (*Tribunal da concorrência, regulação e supervisão*) (articolul 112 din Legea nr. 62/2013)
Contestarea, revizuirea și executarea deciziilor, a ordinelor și a altor măsuri din cadrul procedurilor pentru infracțiuni administrative care pot fi contestate conform legii:
pronunțate de Autoritatea pentru Concurență;
pronunțate de Autoritatea Națională pentru Comunicații;
pronunțate de Banca Portugaliei;
pronunțate de Comisia pentru Valori Mobiliare;
pronunțate de Autoritatea pentru Reglementarea Presei;
pronunțate de Institutul pentru Asigurări din Portugalia;
pronunțate de alte organisme administrative independente cu funcții de reglementare și supraveghere;
contestarea, revizuirea și executarea:
deciziilor pronunțate de autoritatea pentru concurență în proceduri administrative, după cum se precizează în normele legale privind concurența;
unei decizii ministeriale care autorizează în mod excepțional o concentrare între companii, care este interzisă printr-o decizie a autorității pentru concurență;
altor decizii pronunțate de autoritatea pentru concurență, care pot fi contestate astfel cum se precizează în normele legale privind concurența;
aspecte asociate, proceduri conexe și executarea deciziilor, în toate căile de atac, cauzele, acțiunile și revizuirile menționate la punctele anterioare.
Tribunalul maritim (*Tribunal marítimo*) (articolul 113 din Legea nr. 62/2013).
despăgubiri ca urmare a daunelor provocate sau suferite de nave, bărci și alte vase sau care rezultă din utilizarea maritimă a acestora, conform dispozițiilor generale din lege;
aspecte legate de contractele pentru construcția, reparațiile, achiziția și vânzarea de nave, bărci și alte vase, cu condiția ca acestea să fie destinate utilizării maritime;
aspecte legate de contractele de transport maritim sau de contractele de transport combinat sau multimodal;
aspecte legate de contractele de transport pe fluvii sau canale, în limitele zonelor de competență maritimă pe căile navigabile interioare și ale albiilor și bancurilor corespunzătoare, astfel cum sunt definite prin lege;
aspecte legate de contractele pentru utilizarea maritimă a navelor, a bărcilor și a altor vase, mai precis a celor destinate operațiunilor de charter și leasing financiar;
aspecte legate de contractele de asigurare a navelor, a bărcilor și a altor vase destinate utilizării maritime și a încărcăturii acestora;
aspecte legate de ipoteци și sarcini aferente navelor și bărcilor, precum și orice garanții *in rem* asupra navelor și a încărcăturii acestora;
proceduri speciale privind navele, bărcile și alte vase și încărcătura acestora;
proceduri pentru acțiuni interimare referitoare la nave, bărci și alte vase, la încărcăturile și la numerarul acestora, precum și la alte active care aparțin navelor, bărcilor și altor vase, precum și solicitări preliminare adresate responsabililor porturilor pentru a opri plecarea activelor care sunt supuse unor astfel de măsuri;
aspecte legate de avaria generală sau particulară, inclusiv daunele provocate altor nave destinate utilizării maritime;
aspecte legate de asistența maritimă și de operațiunile de salvare;
aspecte legate de contractele de remorcare și de pilotaj;
aspecte legate de îndepărtarea deșeurilor;
răspundere civilă care rezultă din poluarea mării și a altor întinderi de apă care se încadrează în domeniul de competență al instanței;

utilizarea, pierderea, descoperirea sau însușirea de dispozitive sau instrumente pentru pescuitul sau recoltarea de fructe de mare, moluște și plante marine, ancore, undițe, dispozitive, materiale și alte obiecte folosite pentru navigație sau pentru pescuit, precum și daunele provocate sau suferite de astfel de articole;

daunele provocate activelor aflate în domeniul maritim public;

deținerea (ca proprietar sau posesor) a unor bunuri și obiecte care vin din mare sau a unor resturi din astfel de obiecte care se află pe fundul mării sau care provin din căile navigabile interioare ori pot exista în acestea, în cazul în care ele prezintă interes maritim;

confiscări;

toate chestiunile generale privind aspecte legate de dreptul maritim comercial;

căi de atac formulate împotriva deciziilor căpitanului portului pronunțate în proceduri privind infracțiuni administrative maritime;

aspecte asociate, proceduri conexe și executarea deciziilor, în acțiunile și cauzele menționate la punctele anterioare.

INSTANȚE SUPERIOARE

Curțile de Apel (articolul 67 din Legea nr. 62/2013).

În a doua instanță, curțile de apel includ secții pentru chestiuni civile, chestiuni penale, chestiuni sociale, chestiuni legate de familie și de minori, chestiuni comerciale, proprietate intelectuală și concurență, reglementare și supraveghere. Cu toate acestea, crearea secțiilor sociale, pentru familie și minori, comerciale, pentru proprietatea intelectuală și concurență, reglementare și supraveghere depinde de volumul și de complexitatea serviciului.

Curtea Supremă de Justiție (*Supremo Tribunal de Justiça*) (articolul 47 din Legea nr. 62/2013)

În ultimă instanță, Curtea Supremă de Justiție are secții pentru chestiuni civile, chestiuni penale și chestiuni sociale.

Legislația aplicabilă

Codul de procedură civilă

Legea nr. 62/2013

Legea care reglementează instanțele pentru litigii de muncă

Codul de insolvență și recuperare a creanțelor societăților

Avertizare

Punctul de contact, instanțele sau alte entități și autorități nu sunt obligate să ia în considerare informațiile cuprinse în prezenta fișă informativă. Trebuie consultate, de asemenea, textele juridice în vigoare, astfel cum au fost modificate ulterior.

Ultima actualizare: 24/01/2022

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.